ПОСТАНОВА

Іменем України

25 вересня 2019 року

Київ

справа №127/19283/17

адміністративне провадження №К/9901/17925/18

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду:

судді-доповідача - Соколова В.М.,

суддів: Єресько Л.О., Загороднюка А.Г.,

розглянувши в попередньому судовому засіданні касаційну скаргу ОСОБА_1 на постанову Вінницького апеляційного адміністративного суду від 08 листопада 2017 року (судді Білоус О.В., Совгира Д.І., Курко О.П.) у справі №127/19283/17 за позовом ОСОБА_1 до інспектора роти № 2 батальйону Управління патрульної поліції у м. Вінниці Владимирова Максима Геннадійовича про скасування постанови по справі про адміністративне правопорушення та закриття провадження у справі,

УСТАНОВИВ :

Короткий зміст позовних вимог та їх обґрунтування

У вересні 2017 року ОСОБА_1 звернувся до Вінницького міського суду Вінницької області з адміністративним позовом до інспектора роти №2 батальйону Управління патрульної поліції у м. Вінниці Владимирова М.Г. про скасування постанови у справі про адміністративне правопорушення та закриття провадження у справі.

На обґрунтування заявлених вимог позивач зазначав про неправомірність прийняття оскаржуваної постанови серії БР №039763 від 03 вересня 2017 року про притягнення його до адміністративної відповідальності за частиною першою статті 126 Кодексу України про адміністративні правопорушення (тут і надалі - КУпАП) та накладення штрафу у розмірі 425 грн, так як оскаржувана постанова у справі не ґрунтується на доказах, а інкриміноване йому правопорушення він не вчиняв.

Короткий зміст рішень судів попередніх інстанцій

Постановою Вінницького міського суду Вінницької області від 26 вересня 2017 року позов задоволено частково.

Скасовано постанову інспектора роти №2 Управління патрульної поліції у місті Вінниці Владимирова М.Г. у справі про адміністративне правопорушення серії БР №039763 від 03 вересня 2017 року про притягнення ОСОБА_1 до адміністративної відповідальності за

частиною першою статті 126 КУпАП та накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу в розмірі 425 гривень.

Задовольняючи позовні вимоги суд першої інстанції виходив з того, що відповідачем не надано належних та допустимих доказів вчинення позивачем адміністративного правопорушення, передбаченого частиною першою статті 126 КУпАП.

Не погодившись із судовим рішенням першої інстанції, відповідач звернувся із апеляційною скаргою про скасування постанови Вінницького міського суду Вінницької області від 26 вересня 2017 року та прийняття нового рішення про відмову у задоволенні позову.

Вінницький апеляційний адміністративний суду постановою від 08 листопада 2017 року задовольнив апеляційну скаргу відповідача, скасував судове рішення першої інстанції та прийняв нове рішення, яким у задоволенні позову ОСОБА_1 відмовив.

Своє рішення апеляційний суд аргументував тим, що факт порушення позивачем частини першої статті 126 КУпАП, а саме не пред`явлення на вимогу поліцейського документів для перевірки встановлено відеозаписом, а тому оскаржувана в межах даної справи постанова про адміністративне правопорушення серії БР № 039763 від 03 вересня 2017 року про притягнення ОСОБА_1 до адміністративної відповідальності винесена правомірно, за формою та змістом відповідає вимогам статті 283 КУпАП, а тому підстави для її скасування відсутні.

Короткий зміст та обґрунтування вимог касаційної скарги

У касаційній скарзі ОСОБА_1 , посилаючись на порушення судом апеляційної інстанції норм процесуального права, просить скасувати постанову Вінницького апеляційного адміністративного суду від 08 листопада 2017 року та залишити в силі постанову Вінницького міського суду Вінницької області від 26 вересня 2017 року.

Обґрунтовуючи свої вимоги як і під час судового розгляду в судах першої і апеляційної інстанцій, у касаційній скарзі позивач зазначає, що причина зупинки його автомобіля є безпідставною, оскільки правил ПДР він не порушував, відтак підстав для здійснення перевірки посвідчення водія, інших документів та притягнення його до адміністративної відповідальності у відповідача не було.

Крім того вказав, що інспектор незаконно спочатку склав постанову про накладення адміністративного стягнення, а лише потім, розглянув справу на місці зупинки автомобілю, хоча закон дозволяє розглядати справи виключно за місцезнаходженням органу, який уповноважений розглядати такі справи.

Заперечення (відзиву) на касаційну скаргу не надходило.

Рух касаційної скарги

Суддя Вищого адміністративного суду України ухвалою від 28 листопада 2017 року відкрив провадження у справі за касаційною скаргою ОСОБА_1

15 грудня 2017 року розпочав роботу Верховний Суд і набрав чинності Закон України від 03 жовтня 2017 року № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» (далі - Закон № 2147-VIII), яким Кодекс адміністративного судочинства України (далі - КАС України) викладено в новій редакції.

Підпунктом 4 пункту 1 розділу VII «Перехідні положення» КАС України в редакції Закону № 2147-VIII передбачено, що касаційні скарги (подання) на судові рішення в адміністративних справах, які подані і розгляд яких не закінчено до набрання чинності цією редакцією Кодексу, передаються до Касаційного адміністративного суду та розглядаються спочатку за правилами, що діють після набрання чинності цією редакцією Кодексу.

У лютому 2018 року касаційну скаргу позивача передано на розгляд Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Протоколом автоматизованого розподілу судової справи між суддями визначено склад судової колегії: Желтобрюх І.Л.(суддя-доповідач), Білоус О.В., Стрелець Т.Г.

Протоколом повторного автоматизованого розподілу судової справи між суддями визначено склад судової колегії: Желтобрюх І.Л.(суддя-доповідач), Данилевич Н.А., Стрелець Т.Г.

За результатами повторного автоматизованого розподілу судової справи між суддями справу передано для розгляду колегії суддів у складі Соколов В.М. (суддя-доповідач), Єресько Л.О., Загороднюк А.Г.

Встановленні судами попередніх інстанцій обставин справи

Із постанови інспектора роти № 2 батальйону УПП у м. Вінниці Владимирова М.Г. у справі про адміністративне правопорушення від 03 вересня 2017 року серії БР № 039763 встановлено, що 03 вересня 2017 року о 15:37 год на перехресті а/д Р-31 та М-12, водій ОСОБА_1 керуючи автомобілем Сітроен Джампі д.н.з. НОМЕР_1 , не виконав вимогу дорожнього знаку «Проїзд без зупинки заборонено», а також не пред`явив на законну вимогу працівника поліції посвідчення водія відповідної категорії, чим порушив пункт 2.4 ПДР України, та допустив адміністративне правопорушення, передбачене частиною першою статті 126 КУпАП.

Судом апеляційної інстанції з відеозапису реєстратора встановлено, що не зафіксовано безумовний та очевидний факт порушення позивачем ПДР України (порушення вимог дорожнього знаку), лише зафіксовано факт, що позивач на вимогу патрульного поліцейського не пред`явив жодного документа, а саме: посвідчення водія, технічного паспорту на транспортний засіб та полісу (сертифікат) обов`язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката «Зелена картка»).

Позивач, вважаючи постанову про накладення адміністративного стягнення протиправною, звернувся до суду з даним позовом.

Застосування норм права, оцінка доказів та висновки за результатами розгляду касаційної скарги

За приписами частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов`язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з пункту 8 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання.

Пунктом 11 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань регулює дорожній рух та здійснює

контроль за дотриманням Правил дорожнього руху його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі.

Відповідно до частини п`ятої статті 14 Закону України «Про дорожній рух» учасники дорожнього руху зобов`язані знати і неухильно дотримувати вимог цього Закону, Правил дорожнього руху та інших нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху.

За пунктом 1.3. Правил дорожнього руху України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306, учасники дорожнього руху зобов`язані знати й неухильно виконувати вимоги цих Правил. Особи, які порушують ці Правила, несуть відповідальність згідно із законодавством (пункт 1.9).

В силу положень статті 222 КУпАП органи Національної поліції розглядають, в тому числі, справи про порушення правил дорожнього руху, правил, що забезпечують безпеку руху транспорту, правил користування засобами транспорту, тощо. Від імені органів Національної поліції розглядати справи про адміністративні правопорушення і накладати адміністративні стягнення мають право працівники органів і підрозділів Національної поліції, які мають спеціальні звання, відповідно до покладених на них повноважень.

Частиною другою статті 258 КУпАП передбачено, що протокол не складається у разі вчинення адміністративних правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції, та адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксованих в автоматичному режимі.

У вказаних вище випадках, розглянувши справу про адміністративне правопорушення, орган (посадова особа) виносить постанову по справі (стаття 283 КУпАП) на місці вчинення правопорушення.

В розділі 2 ПДР України закріплено обов`язки і права водіїв механічних транспортних засобів.

Відповідно до пункту 2.1 ПДР України водій механічного транспортного засобу повинен мати при собі посвідчення водія на право керування транспортним засобом відповідної категорії, реєстраційний документ на транспортний засіб, поліс (сертифікат) обов`язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

За приписами пункту 2.4 ПДР України на вимогу працівника поліції водій повинен зупинитися з дотриманням вимог цих Правил, а також пред`явити для перевірки документи, зазначені у пункті 2.1 ПДР України.

Аналогічні положення закріплені законодавцем також у статті 16 Закону України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року №3353-XII.

А саме, водій зобов`язаний мати при собі та на вимогу поліцейського, пред`являти для перевірки посвідчення водія, реєстраційний документ на транспортний засіб, а у випадках, передбачених законодавством, - страховий поліс (сертифікат) про укладення договору обов`язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (стаття 16 Закону України «Про дорожній рух»).

Також, відповідно до пункту 21.3 статті 21 Закону України від 01 липня 2004 року №1961-IV «Про обов`язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» при використанні транспортного засобу в дорожньому русі особа, яка керує ним, зобов`язана мати при собі страховий поліс (сертифікат). Страховий поліс пред`являється посадовим особам органів, визначених у пункті 21.2 цієї статті (підрозділів Національної поліції), на їх вимогу.

Виходячи з наведених вище правових норм право органів Національної поліції перевіряти наявність зазначених у пункті 2.1 ПДР України документів кореспондується із обов`язком водія мати при собі та на вимогу працівника поліції пред`явити такі документи.

Частиною першою статті 126 КУпАП передбачено адміністративну відповідальність за керування транспортним засобом особою, яка не має при собі або не пред`явила для перевірки посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційного документа на транспортний засіб, а також поліса (договору) обов`язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката «Зелена картка») у вигляді накладення штрафу в розмірі двадцяти п`яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

З аналізу вищенаведених норм вбачається, що згідно законодавства України на вимогу поліцейського, водій транспортного засобу зобов`язаний пред`являти для перевірки посвідчення водія, реєстраційний документ на транспортний засіб.

Разом з тим, як вбачається з відеозапису реєстратора закріпленим на форменому одязі патрульного, та не заперечується й позивачем, останній відмовився пред`явити посвідчення водія, реєстраційний документ на транспортний засіб, а також поліс (договору) обов`язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів для перевірки на вимогу працівника поліції, що вказує на правомірність притягнення його до відповідальності та накладення адміністративного стягнення на підставі частини першої статті 126 КУпАП.

Згідно з пунктом 1 статті 247 КУпАП обов`язковою умовою притягнення особи до адміністративної відповідальності є наявність події адміністративного правопорушення. Наявність події правопорушення доводиться шляхом надання доказів.

Стаття 69 КАС України передбачає, що доказами в адміністративному судочинстві є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення осіб, які беруть участь у справі, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються судом на підставі пояснень сторін, третіх осіб та їхніх представників, показань свідків, письмових і речових доказів, висновків експертів.

Відповідно до статті 251 КУпАП, доказами в справі про адміністративне правопорушення, є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення, поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, показаннями технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, які використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами.

Відповідно до пункту 4 розділу I Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі, затвердженої Наказом Міністерства внутрішніх справ України 07 листопада 2015 року за № 1395 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2015 року, № 1408/27853 у разі виявлення правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, розгляд якого віднесено до компетенції Національної поліції України, поліцейський виносить постанову у справі про адміністративне правопорушення без складання відповідного протоколу.

Так судами попередніх інстанцій встановлено, що оскаржувана постанова про накладення адміністративного стягнення по справі про адміністративне правопорушення серії БР № 039763 від 03 вересня 2017 року складена з огляду на відсутність у позивача посвідчення водія відповідної категорії та реєстраційного документа на транспортний засіб, цей факт підтверджується матеріалами справи і встановлено відеозаписом реєстратора закріпленим на форменому одязі патрульного.

Верховний Суд наголошує, право органів Національної поліції перевіряти наявність посвідчення водія, реєстраційний документ на транспортний засіб кореспондується із обов`язком водія мати при собі та на вимогу працівника поліції пред`явити такі документи.

Колегія суддів констатує, що доводи позивача, стосовно необґрунтованості винесення постанови, а саме факту не здійснення правопорушення за яке передбачена відповідальність за частиною першою статті 126 КУпАП, спростовуються матеріалами справи.

Водночас, на думку скаржника, він мав право не пред`являти посвідчення водія та реєстраційний документ на транспортний засіб на вимогу поліцейського для перевірки, доки останній не доведе, що зупинка його транспортного засобу була законною.

Такі доводи позивача не ґрунтуються на вимогах законодавчих актів та не мають відношення до обов`язку водія транспортного засобу мати при собі та пред`явити на вимогу поліцейського для перевірки зазначені вище документи.

При цьому, з відеозапису судом апеляційної інстанції, з поміж іншого, встановлено, що позивач зазначив про готовність пред`явити документи лише після надання йому доказів вчинення ним порушення правил дорожнього руху, що стали підставою для зупинки його транспортного засобу. При цьому, на пропозицію працівника патрульної поліції пройти для огляду необхідних доказів, позивач відповів відмовою.

Водночас, ОСОБА_1 погодився, що працівник патрульної служби, вважаючи, що він як водій допустив порушення правил дорожнього руху, мав підстави для зупинення його автомобіля для з`ясування всіх обставин справи.

Окремо варто зауважити, що притягнення позивача до відповідальності та накладення стягнення за частиною першою статті 126 КУпАП за одне правопорушення з числа вчинених, є обґрунтованим, навіть коли факт невиконання вимог знаку пріоритету 2.2 «Проїзд без зупинки заборонено» не знайшли свого підтвердження під час розгляду справи.

Будь-яких інших аргументованих доказів щодо незаконності дій відповідача та скасування постанови від 03 вересня 2017 року у справі про адміністративне правопорушення судами не встановлено.

Відповідно, враховуючи те, що обставини, вказані в постанові про адміністративне правопорушення (непред`явлення на вимогу поліцейського для перевірки посвідчення водія, реєстраційного документа на транспортний засіб, а також поліса обов`язкового страхування) мали місце, колегія Верховного Суду погоджується з висновками суду апеляційної інстанції щодо відсутності підстав для скасування постанови серії БР №039763 від 03 вересня 2017 року про притягнення до адміністративної відповідальності ОСОБА_1 .

Відповідно до частини другої статті 341 КАС України суд касаційної інстанції не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати чи приймати до розгляду нові докази або додатково перевіряти докази.

Частиною першою статті 350 КАС України передбачено, що суд касаційної інстанції залишає касаційну скаргу без задоволення, а судові рішення - без змін, якщо визнає, що суди першої та апеляційної інстанцій не допустили неправильного застосування норм матеріального права або порушень норм процесуального права при ухваленні судових рішень чи вчиненні процесуальних дій.

Оскільки висновки суду апеляційної інстанцій, з урахуванням виправлених порушень допущених судом першої інстанції, є правильними, обґрунтованими, відповідають нормам матеріального та процесуального права, підстави для скасування чи зміни оскаржуваного судового рішення відсутні, то касаційну скаргу ОСОБА_1 слід залишити без задоволення.

Висновки щодо розподілу судових витрат

З огляду на результат касаційного розгляду та відсутність документально підтверджених судових витрат, понесених учасниками справи у зв`язку з переглядом справи в суді касаційної інстанції, судові витрати розподілу не підлягають.

Керуючись статтями 341, 343, 349, 350, 355, 356, 359 Кодексу адміністративного судочинства України, Верховний Суд

ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу ОСОБА_1 - залишити без задоволення.

Постанову Вінницького апеляційного адміністративного суду від 08 листопада 2017 року у справі №127/19283/17- залишити без змін.

Постанова набирає законної сили з дати її прийняття, є остаточною і оскарженню не підлягає.

В.М. Соколов

Л.О. Єресько

А.Г. Загороднюк ,

Судді Верховного Суду